

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Ministro Sacramentorum. Caput II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

4. Dices. Ergo idem fieri posset, si quis laborans solo scrupulo de suo baptismo, de sua Confirmatione, de suo Ordine, vellet hæc Sacramenta, quæ reiterare non possunt, iterum recipere sub conditione, ut se ab illa animi sui pusilli molestia liberaret.

a *Infra lib. 2. de Baptismo, cap. 1. §. 6 num. 4.*

Respondeo. Idem fieri posse propter patetatem rationis dictus Leander ibidem concedit. Sed dictum hoc, vel rejiciendum, vel temperandum eo modo est, quo distinctius dicam a infra.

CAPUT II.

De Ministro Sacramentorum.

Duo hic explicari universaliter de Ministro debent, nimirum ejus Intentio, ejusdemque Probitas. Habe de singulis.

§. I.

De Ministri legitima intentione conficiendi Sacramentum.

b *In Opus. 1. de Sa- crif. Missæ, cap. 1. §. 2.* **D**istinctè alias b de ejusmodi intentione disputavi, ac resolvi sufficere intentionem Actualem, vel Virtualem, non verò Habitualementem, vel Interpretativam. Ea omnino recole; nunc enim satis fit hæc brevis regula.

2. Ad conficiendum Sacramentum, vel Primò satis est, si actu habeas voluntatem illud conficiendi: quã habes, quando advertens Sacramentum, quod vis conficere, ilius formam supra debitam materiam profers, Vel Secundò satis est, si ex dicta jam habita voluntate Sacramentum conficiendi, nihil amplius cogitans, media sumis ad Sacramentum conficiendum, v. g. motus ex voluntate baptizandi Petrum, quam hoc mane habuisti, hodie, illa nequaquam revocata, domo exis, ad Ecclesiam adis, superpellicium induis, ad fontem accedis, puerumque abluis, ac formam Baptismi profers, etiam si dum hæc omnia facis, ad alia quæcumque attendas, v. g. ad venationem, ad lites, ad amicos invifendos, &c. Illam priorem vocamus actualem intentionem, hanc posteriorem virtualem, cæteras omnes vocamus habituales, vel interpretativas, atque adeo insufficientes. Vide mox cap. 3. §. 1. à num. 6.

3. Quæres. In hac virtuali intentione peccatne quis voluntariè alia cogitans, seu se voluntariè distrahens, & dum Sacramentum conficit, ad ipsum, vel ad Deum non attendit?

Respondeo. Hæc quæstio est similis illi, An qui orationem effundit Deo voluntariè distractus, peccet. Similis, inquam, nam non est eadem, quia oratio est collocutio cum Deo, effectio autem Sacramenti (præter Sacramentum Extremæ-Uncionis, quæ fit per modum orationis) non est collocutio cum Deo, sed actio, qua producit gratia, &c.

4. Profecto in neminem incidi, qui id de Sacramentis explicaret: & ego in dicto Opusculo solum quæsi de Sacerdote, qui c *In Opus- confecerat cum dicta distractione, ac dixi, cu. de Sa- voluntariè tunc distrahi esse mortale propter crif. Missæ, gravem irreverentiam, quæ Deo fit, dum in lib. 2. ca. 3. Sacrificio, opere manuum præstantissimo, nu. 9. aliò animum intendit sacrificans.*

At, quid dicendum in aliis Sacramentis, in quibus, cum ea non sint sacrificia, dicta ratio non militat?

5. Mihi videtur peccari quidem venialiter, quia aliqua tandem hæc irreverentia est: at non audeo Ministrum sic voluntariè distractum, & ut suppono, secutum quòd nihil grave ex debitis ad Sacramenti perfectionem omittat, non audeo, inquam, de peccato mortali condemnare, quia non apprehendo gravem in hac distractione irreverentiam. Instrumentum Dei est Minister, at instrumento sufficit, nihil omittere ex iis, quæ ministranda sunt; cæterum si in actuali attentione deficiat, non apparet notabilis defectus. Confirmatur, quia in sententia jam ætate nostra valde probabili, si in oratione, etiam ex obligatione facienda, admittatur voluntaria distractio, non est mortale, ut late probant Delugo d. & Co. d. Deluge ninch. e. Ergo nec mortale erit, si similis de Sacra- distractio admittatur in forma Extremæ-un- Euch. d. ctionis, quæ deprecatoria tota est, ergo nec 22. sec. 2. si admittatur in aliis Sacramentis, quæ per- à nu. 25. inde sunt Sacramenta, sicuti est Extrema- c Coninch. Unctio; præter Consecrationem tamen Eu- do Sacra. 71. charistia, de qua, propter peculiarem ratio- qu. 83. ar. nem sacrificii, aliud esse dicendum, judicavi 6. dub. u- loco citato numero præcedenti. Hæc dubi- nic. à randi gratia sint dicta. num. 289.

A § 6. Semper

6. Semper autem secludendus est contemptus, sive actualis, sive virtualis, ut ex se patet. Et virtualis quidem esset (puto) si quis ex Ministris semper profiteretur oscitanter, & distractè se habere; tunc enim videretur contemnere res Sacras; ut in simili diximus a alibi de Sacerdote, non curante de ullis Rubricis Missalis.

a In Opus.
de Sacr.
Missæ, c. 5.
§. 1. n. 6.

§. II.

De Ministri probitate.

1. Qui conficit Sacramenta (nam de suscipiente mox §. 3.) ita dispositus esse debet, ut dum conficit, injuriam non irroget Deo, cui in conficiendo famulatur. Unde concludunt communiter Doctores, cum non debere esse in statu peccati mortalis (si ex officio illa ministret, quod officium §. sequenti explicabitur clarè) nam licet Minister ille, qui est Dei inimicus, validè Sacramentum conficeret; non tamen sancta sanctè tractaret. Unde peccaret mortaliter.

2. De hujus peccati mortalis incurfu, certam rationem reddere difficile aliquibus visum est, ita, ut quidam dicant solum incurri peccatum veniale, quia non vident irreverentiam gravem, nec aliud caput, unde tantus rigor enasci possit. Ita Llamas, b & Ludovicus e de S. Joanne, inclinaturque Ortiz, d docentque aliqui recentiores innominati apud Leand. e qui etiam advertit c Ludovici hanc sententiam fuisse à Censoribus fidei deletam ex dicta summa Llamas.

3. Dico veram esse communem sententiam, quam confirmant Doctores, quos citat, sequiturque præcitatus Leander. Ratio autem communis, in qua innititur sententia d Ortiz hæc, ita breviter inducitur ab Hurtado. f Conficere Sacramenta in mortali, est prohibitum non jure aliquo positivo humano, nam id nullibi prohibetur, tamen in aliquibus Sacri Textus capitulis supponatur esse illicitum; neque positivo divino, voluntate Dei lato, quia de eo nullatenus constat; sed est prohibitum jure divino naturali, orto ex natura sacramentorum, quam ex Dei institutione habent, quia est irreverentia contra Sacramentum institutum ad sanctificandam, & mundandam conscientiam, effici ab immundo, & fordido Mini-

b Hieronymym. Llamas in summa.
c Ludovici de S. Joanne citatus à Leandro mox adducendo.
d Ortiz citatus ab eodem.
e Leand. T. 1. de Sacram. in gen. d. 4. qu. 8.
f G. Hurtado d. 4. de Sacram. in gen. diff. 9.

stro ad hoc consecrato. Et paulo post: Est irreverentia gravis, atque adeo mortalis, quia effectio Sacramenti est res gravis, & non parvi momenti, ac proinde, cum facta in peccato mortali sit illicita, erit per se, & ex suo objecto graviter, & mortaliter illicita. Hæc Hurtado.

4. Profecto hæc ratio adversarios non expugnat, concedent enim effectio Sacramenti esse rem gravem, sed negabunt consequentiam illam, ac proinde, si est illicita, est graviter illicita. Facile enim concedent receptionem Sacramenti esse irreverentiam gravem, ut cum omnibus Doctoribus dicitur §. sequenti; at non cum eadem facilitate concedere volent, effectio Sacramenti, quæ in alterius gratiam communiter exhibetur, esse etiam irreverentiam gravem; longè enim diversa sunt hæc duo: Me indignum suscipere in me Sacramentum, ordinatum ad munditiam, & Me indignum concurrere cum homine fidei, qui dignè illud suscipiat.

Si ego Rebellis adversus Regem, nomine ejusdem Regis adjuvem alium rebellem ad se humiliandum ipsi eidem Regi, ejusque reconciliationem procurandam, num de hoc opere, quod in ejus gratiam facio, me, quasi de nova rebellionem, hoc est de novo, graviter delicto Rex condemnabit? Non utique. Peccatum autem veniale ideo non evitabo, quia aliqua tandem deordinatio est, me indignum à rebus tam sanctis tractandis non abstinere, cum possim.

Hanc meam considerationem, vel certè similem, fortè vidit Leander l. c. qui propterea se reducit ad ultimum refugium, ad quod in similibus, in quibus rationem à priori difficulter invenire possumus, confugimus omnes; nimirum, hanc irreverentiam esse gravem existimandam ex perpetua traditione, & sensu communi Ecclesiæ; unde (cum non extet, nec præceptum humanum, nec naturale) dicendum sit, adesse præceptum Christi Domini, sic merito, pro tanta Sacramentorum ab se institutorum sanctitate, præcipientis.

§. III.

Explicatur praxiſ prædictæ prohibitæ Miniſtri Sacramentorum.

1. Iſta eadem Eccleſia; ex eadem traditione doctæ, explicuit neceſſitatem actualis prohibitæ, quam habere Miniſter Sacramenti debet, nam propterea aliqui Doctores ſequentem regulam efformant, certè probabilem. Solum tunc exiſtens in peccato mortali, mortaliter peccat conficiens Sacramentum, quando ad illud Sacramentum conficiendum eſt ſolemniſter conſecratus, nec habet aliunde aliquam excuſationem in eo malo ſtatu Sacramentum conficiendi. Ratio regulæ eſt, quia Doctores, ſaltem probabiliter, tunc ſolum agnoſcunt in hoc ad eſſe dictam Eccleſiæ conſuetudinem, cum ratio reverentiæ eſt gravis. At gravis valde probabiliter, tunc ſolum eſt, quando fuit quis ad illud Sacramentum conficiendum conſecratus, & ut conſecratus operatur, nam propter hanc conſecrationem magis, magiſque obligatur, ad ſanctæ ſanctè tractanda. Hæc eſt regula, cujus clauſulæ, quia clariorem expoſcunt declarationem, ſigillatim ſunt declarandæ.

Conficiens Sacramentum.

2. Sic merito dicimus: nam Sacramentalia conficere, vel alia munera Eccleſiaſtica exercere in mortali, non eſt mortale, quia hæc Sacramenta non ſunt.

3. Quare Sacerdos aquam luſtralem, nuptias, agnum paſchale, ſal benedicens, ut item benedicens populum, etiam cum Euchariftia, Parochus ſolemniſtates Baptiſmi, privam domi ab alio collati, ſupplens, idem Parochus aſſiſtens matrimonio, Sacerdos porrigens, ſeu miniſtrans Euchariftiam fidelibus, Idem eandem ſive in Miſſa, ſive extra illam tangens, Concionator verbum Dei, etiam publicè, prædicans, Episcopus primam conſuram conferens, idem Virgines, & Chriſma conſecrans, vel benedicens Oleum ſanctum, Altaria, Tempia, Campanas, Veſtes ſacras, Vaſa, non peccant mortaliter, dum hæc in peccato exercent, quia ſic Sacramenta non conficiunt. Eſto De-

lugo a doceat Episcopum conſecrantem a Delugo Chriſma, & benedicens oleum infirmorum d. 8. de Sa- in ſtatu peccati, peccare mortaliter; nos cr. ſec. 9. enim libentius ſequimur doctiſſimum Val- num. 156. quez b qui id negat.

Quando ad illud Sacramentum eſt ſolemniſter conſecratus.

b Vaſq. 3. p. diſpu. 136. de Sa- cr. ca. 4. num. 48.

ap. eundem Delugo.

4. Dico (ſolemniſter conſecratus) nam baptizantes privatim, & dantes aſſenſum ad matrimonium, in quo ipſi contrahentes ſunt Miniſtri, qui conficiunt Sacramentum matrimonii, hic non comprehendimus, quia Miniſtri ad baptizandum, & Miniſtri ad matrimonium ſunt omnes Fideles, nequam ad hæc ſolemniſter conſecrati, ſed ſolum à Chriſto Domino deputati, quando inſtituit hæc Sacramenta.

5. Hinc etiam Sacerdos miniſtrans privam Baptiſmum, hic non comprehenditur, quia id facit non ut conſecratus ad illum, ſed perinde ac cæteri Fideles.

6. Aliqui hanc clauſulam ſic formant, (quando ad illud Sacramentum eſt ſolemniſter quis conſecratus, vel deputatus) ſed nos iis non aſſentimur, quia ſequeretur dictos privatos Miniſtros Baptiſmi, hic comprehendere, cum tamen valde probabiliter à Doctoribus communiter excuſentur. Nam propterea etiam excluſimus, ex noſtra item probabili ſententia, dictos Miniſtros matrimonii, quatenus conficiunt, non verò, propter mox dicenda c. ſequenti, quatenus ſuſcipiunt.

7. Ex hac doctrina fit, Miniſtrum peccare mortaliter conferendo Sacramentum in mortali, ſolum in ſequentibus ſex caſibus.

I. Quando baptizat ſolemniſter.

II. Quando conficit Euchariftiam.

III. Quando abſolvit Sacramentaliter, de qua dere dixi diſtinctius e alibi.

c In Opus- cu. meth.

IV. Quando conficit Extremam-unctionem. Confess.

V. Quando Episcopus initiat, ſeu conſecrat Confess. Sacerdotes. An verò quando confert lib. 3. c. 3. alios ordines, dependet ab illa quæſtione; §. 3.

an alii ordines ſint Sacramenta. Quoniam verò in lib. de Ordine dicemus, Diaconatum eſſe certò Sacramentum, Subdiaconatum verò eſſe, in probabiliore ſententia, item Sacramentum; horum collatio in mortali facta, mortalem inducit cul-

ptm.

pam. De cæteris minoribus cum major sit dubitatio, an sint Sacramenta, id, quod ibidem decernemus, est consequenter dubitatio, an hic ii comprehendantur. Sed denique utrumque esse probabile ibidem dicemus, nec idem negabimus de subdiaconatu.

VI. Quando idem Episcopus confert Sacramentum Confirmationis.

8. Circa prædicta, Nota in sex Sacramentis Confirmatione, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema-Unctione, & Ordine non fieri distinctionem; an conferantur privatim, an solemniter, quia in his semper Minister operatur, ut consecratus ad illa: at in Baptismo potest se habere ut laicus, quod est quando privatim baptizat, sicuti privatim semper se habet Fidelis in Sacramento matrimonii.

9. Nota item, Sacerdotem celebrantem Missam in mortali duo peccata committere, nam conficit Sacramentum, & illud suscipit in statu peccati, quod esse per omnes mortale insinuavimus modo, & §. sequenti latius explicabimus. Unde satis non est ejusmodi Sacerdoti volenti aperire Confessario sua peccata, dicere, se communicasse in mortali, sed debet dicere, se etiam in mortali consecrasset, (vel utrumque includendo) se Missam in mortali celebrasse. Quod si is post consecrationem, contritionis fortè actum eliceret; debet expressè declarare, se solum consecrasset in mortali, nam propter actum dictum contritionis non commisit secundum peccatum, quod fuisset in indigna assumptione Communionis.

Nulla existente excusatione.

10. Prima excusatio ducitur à Charitate; Minister enim existens in mortali, quando in brevi morula non potest se conterere, & 151. alitq. urget collatio Baptismi, vel pœnitentiæ in b In Opus- si baptizet, vel absolvat in mortali, ut alibi à fess. lib. 3. me probabiliter b est explicatum.

11. Secunda excusatio ducitur à benignitate Dei in aliquo casu raro, de quo satis alibi à me dictum c est.

12. Tertia à levitate materiæ. Nam Diaconus, & Subdiaconus Evangelium, vel Epistolam solemniter cantantes in mortali, & c. 1. §. 10. multo magis Clericus in minorib⁹, minorum

Ordinum munera in eodem mortali exercentes, etiam si eorum collatio fuerit Sacramentum, non d peccant mortaliter, quia non d Leand. habemus ex traditione, vel ex consuetudine, cum in- hæc judicata fuisse gravem irreverentiam. numeris

13. An saltem peccent tunc venialiter? de ord. d. Affirmant nonnulli cum Leandro; e Vaf. 2. qu. 21. quez framen cum aliis negat, quia nulli Delugo l. præcepto, vel consuetudini contraveniunt, c. n. 152. quod certè probabile est.

14. In calce hujus §. lectorem moneo; alior. d. 2. qu. quos aliter docere in prædictis: mihi tamen 18. §. 22. fuisse pro praxi satis, probabilem, & profef Vaq. a- ctò expeditiorem aliorum non ignobiliorum pud eun- Doctorum sententiam ostendisse. dem ib.

CAPUT III.

De suscipientibus Sacramenta.

NI voluntatem habeas suscipiendi Sacramentum, nulliter tibi illud confertur, Ni bene sis dispositus, illicitè. Hæc quomodo se habeant, explicemus separatim.

§. I.

Voluntas suscipiendi Sacramentum.

1. **V**EL de infantibus, ante susceptum usum rationis loqueris, vel de adultis, quibus inest usus ille.

Rationis impotentes.

2. Ajo primo. Infantes, ad quos reducuntur ii amentes, qui nunquam compotes fuerunt rationis, validè suscipiunt quatuor Sacramenta, nempe Baptismum, Confirmationem, Ordinem, Eucharistiam. At invalidè alia tria, nimirum Pœnitentiam, Extremam-Unctionem, Matrimonium, Ratio est, quia illa priora non requirunt, ad suos effectus, suscipientium voluntatem, sed solum capacitatem subjecti (nam propterea fœmina, quia est incapax, nunquam validè ordines recipit) si alias ritè ponatur materia, & forma Sacramenti, ut probatur in Tractatibus de singulis Sacramentis: at illa posteriora requirunt voluntatem suscipientium; Pœnitentiæ enim materia proxima sunt liberi actus pœnitentis, id est Confessio cum dolore,